

d ů v o d ů:

Dovolatel chce z upomínání žalovaného vyvoditi, že schválil převzetí dluhu, které ujednal prý Leo M. se žalovaným pro něho. Ale to jest okolnost nerozhodná, jak vyplyne z následujícího. V prohlášení žalovaného vůči nezmocněnému Leonu M-ovi nelze spatřiti převzetí dluhu žalovaným ve smyslu §u 1405 a 1406 obč. zák., ani přístup žalovaného k dluhu otcovu jako plátce ve smyslu §§ 1344 a 1347 obč. zák. Smluvní prohlášení o převzetí dluhu nutno učiniti vůči věřiteli nebo jeho zmocněnci. Nestačí tedy prohlášení vůči osobě třetí nezmocněné. Ke vzniku závazku smluvního třeba slibu nebo prohlášení u vědomí závaznosti, tedy smluvní nabídky, poněvadž převzetí závazku vůči věřiteli jest smlouvou, jak je pojímá také § 1406 obč. zák. K takové smlouvě se dle §u 861 obč. zák. vyhledává, by jedna strana prohlásila druhé, že něco jí plniti chce, a aby druhá strana takové prohlášení přijala, tedy přijetí onoho slibu prohlásila. Ke smlouvě ve prospěch třetího pak se vyhledává dle §u 881 obč. zák., by ten, kdo prohlášení zavázaného přijímá, dal si je slíbiti jako závazek a to pro třetího, předpokládá tedy vyžádaný slib (§ 881 slova »versprechen lassen«). Proto nestačí toliko nahodilé prohlášení. Zjištěno však bylo, že žalovaný řekl toliko vůči svědku Leonu M-ovi, který nebyl věřitelem ani zmocněncem žalobcovým, že dluh sporný za otce zaplatí, by, jak svědek M. praví, dali jeho otci pokoj. Avšak nebylo zjištěno, že by Leo M. toto prohlášení si ve prospěch žalobce slíbiti dal, tedy že si onen slib vyžádal pro sebe jako slib smluvní a také že tento slib sám ve prospěch žalobcův přijal. Proto nejedná se o smlouvu vůbec a ani o smlouvu o převzetí dluhu již proto, že tu není prohlášení o příslibení a jeho přijetí ani vůči věřiteli samému, nebo vůči jeho zmocněnci, ani vůči třetímu, jenž by si pro žalobce nějaký slib dal učiniti, tedy si ho vyžádal. Závazným prohlášením a slibem vůči Leonu M-ovi bylo by prohlášení žalovaného jen tehdy, kdyby Leo M. si byl dal slíbiti zaplacení pro žalobce. To však ani tvrzeno ani prokázáno nebylo.

Čís. 5551.

Úpis válečné půjčky obcí v Čechách.

Předpisu §u 42 obec. zřiz. pro Čechy nelze použití ohledně členů obecního výboru, kteří byli povoláni k výkonu vojenské služby mimo obec, v níž byli zvoleni do výboru. Obci, provádějící podle §u 292 c. ř. s. důkaz proti zevně bezvadnému dluhopisu, jest prokázati nejen, že ten který člen výboru nebyl pozván do rozhodné schůze, nýbrž také, že nebyl ve vojenské službě mimo obec.

K platnému usnesení nestačí pozvání a přítomnost poměrného počtu, čítaného nikoli podle čísla volených členů, nýbrž podle skutečného stavu.

Nepadá na váhu, že schůze obecního zastupitelstva se účastnila osoba, jež nebyla ani jeho členem ani jeho náhradníkem a připojila se k hlasům ostatních v dostatečném počtu přítomných členů a náhradníků, pakli hlas její byl pro výsledek hlasování nerozhodným.

Z toho, že usneseno se bylo na úpisu válečné půjčky, jest usuzovati i na to, že bylo jednáno a stalo se usnesení o tom, že se tak má státi zápůjčkou, leč že členové výboru hlasovali pro úpis zápůjčky v předpokladu, že válečná půjčka bude zaplacená z obecního jmění nebo obecních příjmů, a že by nebyli hlasovali pro úpis, kdyby byli věděli, že není možným bez zápůjčky.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1925, Rv I 1567/25.)

Žalující banka domáhala se na obci v Čechách zaplacení 17.266 Kč a 24.586 Kč, jež si byla obec vypůjčila za účelem úpisu válečných půjček. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ohledně 17.266 Kč, jinak zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nižší soudy upírají souhlasně usnesením výboru (nyní zastupitelstva) žalované obce ze dne 19. května a 12. prosince 1916 platnosti pro nešetření předpisů obecního zřízení čes. v trojím směru. O každém z těchto důvodů budiž pojednáno zvláště.

1. Odvolací soud převzal zjištění soudu prvé stolice, že členové tehdejšího výboru žalované obce Ludvík S. a Josef P. nebyli zváni do schůzí, na nichž byl usnesen úpis válečných půjček, že jim nebylo doručeno oznámení o nich. O tomto důvodu neplatnosti bude uvažováno jen vzhledem ke schůzi ze dne 12. prosince 1916, kdežto o neplatnosti usnesení ze dne 19. května 1916 bude pojednáno v odst. 2. Nepozvání některého ze členů do schůze obecního výboru je podle §u 42 ob. zř. čes. dostatečným důvodem neplatnosti. Že oba shora jmenovaní byli v době pozvání ke schůzi dne 12. prosince 1916 členy obecního výboru, nebylo žalobkyní napadeno přes dopis okresní správy politické v L., podle něhož Josef P. vzdal se patrně jen hodnosti radního a zůstal členem výboru. Nelze souhlasiti bez výhrady s vývodem dovolatelčinými, že měly býti prokázány důvody starostovi známé a ho k tomu opravňující, by nepozval jmenované členy do schůzí na př. trvalá nemoc anebo nepřítomnost z jiného důvodu, vyjmajíc následovní případ. Nejvyšší soud připouští totiž jedinou výjimku z pravidla §u 42 ob. zř. u členů výboru, kteří za válečné doby povolání byli k trvalému výkonu vojenské služby mimo obec, v níž zvoleni byli do výboru. U těchto členů bylo vyloučeno, by se do schůze dostavili, neboť před propuštěním jich ze služby vojenské nebylo možno předpokládati, že se ze své vůle budou moci dostaviti do výborových schůzí. Nárok žalobní jest opřen o bezvadné dluhopisy jako veřejné listiny. Žalovaná obec, tvrdíc neplatnost usnesení, jež zavdalo podnět k příslušnému dluhopisu, provádí tím důkaz podle § 292 c. ř. s. a v tom smyslu náleží jí nejen prokázati, že některý ze členů nebyl zván do příslušné schůze, nýbrž také, že nepozvaný nebyl v trvalé službě vojenské mimo obec. K důvodu neplatnosti usnesení

ze dne 12. prosince 1916 pro nepozvání členů S-a a P-a nestačí proto důkaz, že oba tito členové, nebo některý z nich, nebyli zváni do oné schůze, nýbrž je třeba také zjištění, že v době obsílky ke schůzi té nebyli ve vojenské službě mimo obec tak jako členové, u jichž jmen je v přiloženém seznamu poznámka vyznačující povolání jich do vojenské služby. Odvolací soud poukázal sice k tomu, že u jmen obou těchto členů v předloženém seznamu není poznámky, ale ani on, ani soud první stolice nevyvodily z toho výslovného zjištění, že jmenovaní nebyli v čase obsílky k sezení dne 12. prosince 1916 ve vojenské službě mimo obec. Dovolací soud nemůže sám učiniti ani toto zjištění, nýbrž musí je přenechat nižším soudům, na nichž bude záležeti, zda se spokojí s výpovědí svědka F-a ve spojení se seznamem jím předloženým, či zda provedou další důkazy nabídnuté žalobkyní. Bez tohoto zjištění nelze však uznati na neplatnost usnesení ze dne 12. prosince 1916 z důvodu, že nebyli k sezení konanému téhož dne pozváni členové výboru S. a P., anebo některý z nich. Nezáleží proto na tom, že žalobkyně netvrdila ohledně obou jmenovaných uvedenou okolnost v řízení před soudem první stolice, neboť záleželo na žalované obci, by přednesla a dokázala, že nepozvání členové nebyli v trvalé službě vojenské mimo obec. Jde tu o břímě důkazní příslušející straně, jež podle § 292 c. ř. s. chce prokázati neplatnost veřejné listiny. V tomto směru bylo souhlasiti s právními vývody dovolatelčinými. Další bude záležeti na vytčeném zjištění. Vezme-li soud za prokázáno, že členové S. a P., po případě některý z nich, nebyli tehdy ve službě vojenské mimo obec, bude vyvoditi podle §u 42 ob. zř. zákonné důsledky a bude uznati usnesení obecního výboru stížené vadou vytčenou v § 42 neplatným. Podle tohoto předpisu má oznámení o sezení státi se písemně všem členům výboru; shromáždění, k němuž nebyli pozváni všichni členové výboru, není po právu, a usnesení jím učiněná jsou neplatná. Bude proto zamítnouti žalobu, pokud opírá se o dluhopis, jehož podkladem bylo neplatné usnesení obecního výboru, t. j. usnesení ze dne 12. prosince 1916, bude-li z uvedeného důvodu uznáno neplatným. V dalším poukazuje se dovolatelka na plenární rozhodnutí čís. 4321 sb. n. s.

2. Neprokáže-li žalovaná obec uvedené skutečnosti, t. j. že oba jmenovaní anebo některý z nich nebyli ve vojenské službě mimo obec, nelze již z pouhé jediné skutečnosti, že nebyli pozváni k zmíněné schůzi, dovoditi neplatnost usnesení. Zjistí-li však soud skutečnost tu, bude uvažovati o dalším důvodu neplatnosti pro nedostatečný počet členů výboru, po případě náhradníků, kteří při schůzi oné se usnesli. Nelze souhlasiti s názorem dovolatelčiným, že k platnému usnesení stačily pozvání a přítomnost poměrného počtu, čítaného ne podle čísla volených členů, nýbrž podle skutečného počtu. Zásady užití v rozhodnutí nejvyššího soudu Rv I 48/25, jakož i v rozhodnutí správního soudu čís. 9957 z r. 1899, Budw. č. 13.513 pro usnesení okresních zastupitelstev nelze užití pro sezení a usnesení obecních zastupitelstev. Co do pozvání lze připustiti jedinou výjimku uvedenou pod čís. 1. Co do přítomnosti však nelze činiti výjimky vůbec, nýbrž je většinu dvou třetin počítati vždy podle počtu všech volených členů. Dovolací soud opírá se tu o náhled vyslovený v rozhodnutí vídeňského správního soudu ze dne 2. ledna

1909, č. 12.872 ex 1908, Budw. čís. 6430, jeho důvody sdílí. Výjimku učiněnou u okresních zastupitelstev nelze připustiti u obecních výborů, do jehož schůzí se členové mohou snadněji dostaviti, tak jako mohou býti snadněji pozváni. Z příslušných předpisů obecního zřízení je patrné, že zákon má na mysli vždy jen veškerý počet volených členů, a ne počet členů v obci přítomných. V tomto směru bylo zjištěno, že usnesení ze dne 19. května 1916 stalo se na schůzi u přítomnosti 23 členů, ač dvoutřetinová většina všech volených členů činila 24. Tím podmíněna je v každém případě neplatnost tohoto usnesení bez ohledu na to, zda k němu nebyli pozváni členové jmenovaní v odst. 1., takže ohledně této schůze není třeba dalšího zjištění. Jinak se má však věc vzhledem k usnesení ze dne 12. prosince 1916, jehož neplatnost dovozují nižší soudové ze skutečnosti, že se ho účastnila osoba, jež nebyla ani členem výboru ani náhradníkem. Při tom však zjišťuje soud první stolice, že schůzi té bylo přítomno 24 členů zastupitelstva včetně pěti náhradníků, mimo ně však že účastnil se jí jako šestý náhradník Karel M., jenž nebyl ani náhradníkem. Z toho jest ovšem usouditi, že schůze konala se u přítomnosti dostatečného počtu (24 jako dvou třetin úhrnného počtu) členů (náhradníků). Odvolací soud přejímá sice zjištění soudu první stolice, že jmenovaný účastnil se schůze té s rozhodujícím hlasem, ale co do významu tohoto určení jde o právní posouzení věci a ne o skutkové zjištění. Rozhodujícím mohl býti hlas M-ův jen tehdy, kdyby byl rozhodl za rovnosti ostatních hlasů, což odporuje protokolu ze dne 12. prosince 1916 předloženému žalovanou obcí samotnou, podle něhož byl návrh na úpis válečné půjčky přijat všemi hlasy. Šlo tudíž o jednohlasné usnesení ostatních 24 členů, t. j. dostatečného počtu členů výboru a náhradníků, a nelze mluvit o rozhodujícím hlasu osoby, jež k uvedeným 24 platným hlasům připojila neplatný 25. hlas. Přijde tudíž na skutkové zjištění, jež se stalo dosud jen v první stolici, totiž že usnesení ze dne 12. prosince 1916 stalo se po vyloučení M-ova hlasu 24 hlasy členů výboru a náhradníků. Pro tento případ bude uznati usnesení to, nebude-li závady vytčené v odst. 1., za platné ve smyslu předpisů obecního zřízení.

3. O posledním důvodu neplatnosti lze uvažovati též jen vzhledem k usnesení ze dne 12. prosince 1916, nevyplyne-li neplatnost jeho z důvodů uvedených v odst. 1., po případě v odst. 2., dojde-li k jinému zjištění co do počtu platných hlasů. Dovolací soud neshledává však neplatnost jeho ve skutečnosti, že v uvedené schůzi byl usnesen jedině úpis válečné půjčky, aniž bylo jednáno a usneseno, že se tak má státi sjednáním zápůjčky s žalující bankou. Názoru odvolacího soudu dalo by se přisvědčiti jen tehdy, kdyby žalovaná obec byla tvrdila a prokázala, že členové výboru, kteří dne 12. prosince 1916 hlasovali pro úpis válečné půjčky, předpokládali, že válečná půjčka bude zaplácena z obecního jmění anebo z obecních příjmů, a že by nebyli hlasovali pro úpis, kdyby byli věděli, že není možným bez sjednání zápůjčky. Tuto okolnost nelze však ani předpokládati, jak je patrné ze svědeckých výpovědí Aloisa N-a a Karla G-a, uvedených v rozsudku odvolacího soudu. Nelze tudíž jinak, než odvoditi z usnesení o úpisu válečné půjčky též usnesení o sjednání zápůjčky ke krytí upsané půjčky.